

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 22 0 I 031405 25 Spp 2
Sarajevo, 05.03.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Sanskom Mostu za rješavanje spornog pravnog pitanja od 27.05.2016. godine, zaprimljen u ovom suda dana 02.06.2016. godine, u predmetu tog suda broj: 22 0 I 031405 25 Spp 2, na osnovu odredbe člana 61a. Zakona o parničnom postupku¹, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj 05.03.2025. godine donio je:

O D L U K U

Mijenja se pravni stav Građanskog odjeljenja zauzet po spornom pravnom pitanju broj: 22 01 031405 16 Spp od 05.12. 2016. godine, tako da odluka o spornom pravnom pitanju sada glasi:

„Mjenica koja nije protestirana, ako sadrži klauzulu „Bez protesta“, smatra se vjerodostojnom ispravom”.

O b r a z l o ž e n j e

Dopisom od 27.05.2016. godine, koji je zaprimljen u ovom suda dana 02.06.2016. godine, Općinski sud u Sanskom Mostu je po službenoj dužnosti dostavio zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja koji glasi: „Da li je samo (isključivo) protestirana mjenica, odnosno mjenica sa protestom, vjerodostojna isprava na osnovu koje se može odrediti izvršenje ili je vjerodostojana isprava i mjenica koja nije protestirana, to jest mjenica bez protesta ako sadrži klauzulu „bez protesta“?”

Kao jedan od razloga za podnošenje zahtjeva prvostepeni sud je obrazložio navodima da je kod tog suda pokrenut izvršni postupak tražitelja izvršenja DD Hypo Alpe Adria bank Mostar protiv izvršenika D.E. i D.E. iz S.M. radi naplate duga u visini od 20.529,21 KM. Prijedlog za izvršenje u navedenom predmetu podnesen je na osnovu mjenice koja nije protestirana, odnosno na osnovu mjenice sa klauzulom „bez protesta“, a takvi slučajevi su u praksi tog suda česti. Kao drugi razlog je naveo da postoji različita sudska praksa u pogledu postavljenog spornog pravnog pitanja, koja je izražena kao Stav Građanskog odjeljenja Kantonalnog suda u Bijaću od 03.09.2015. godine, Vrhovnog suda FBiH u odluci broj: 25 0 P 025124 12 Rev od

¹ „Službene novine Federacije BiH“ br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni glasnik BiH“ br. 66/12, 40/14 i 54/17

26.02.2015. godine, Kantonalnog suda Mostar u rješenju broj: 56 0 Ip 032900 11 Pžip od 04.01.2012. godine, te u pismenom mišljenju Ministarstva pravde broj: 03-02-550/05 od 27.01.2006. godine, po kojim se kao vjerodostojna isprava smatra samo ona mjenica koja je protestirana, dok je po stavu iz presude Vrhovnog suda FBiH broj: 32 0 P 031342 15 Rev od 08.10.2015. godine mjenica bez protesta vjerodostojana isprava, odnosno prema tom stavu protest nije potreban za zasnivanje tražbine na osnovu vjerodostojne isprave, uslijed čega je, u skladu sa članom 61.a. st.1. ZPP i članom 21. st.1. Zakona o izvršnom postupku, postavljeno sporno pitanje.

Prvostepeni sud je u zahtjevu dao i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja za odredbu čl. 29. st. 2. ZIP, a koje glasi: “Da je vjerodostojna isprava mjenica bez protesta, ukoliko protest nije potreban za zasnivanje potraživanja.“

U skladu sa članom sa članom 61. Zakona o parničnom postupku vezano za primjenu člana 29. stav 2. Zakona o izvršnom postupku, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju FBiH, na sjednici Građanskog odjeljenja od 05.12.2016. godine donesena je Odluka broj: 22 01 031405 16 Spp od 05.12. 2016. godine, kojom je usvojen zahtjev Općinskog suda u Sanskom Mostu za rješavanje spornog pravnog pitanja, pa je Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH izrazilo slijedeće:

PRAVNO SHVATANJE

Mjenica koja nije protestirana, iako sadrži klauzulu „Bez protesta“, ne smatra se vjerodostojanom ispravom.

Ustavni sud BiH je u predmetu broj: AP-1095/22, rješavajući apelaciju koju je podnijela Banka Srpske a.d. Banja Luka, u stečaju, protiv rješenja Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 I 225474 21 Gž od 18.01.2022. godine i rješenja Općinskog suda u Sarajevu broj: 65 0 I 225474 12 I od 14.11. 2019. godine, na sjednici održanoj 23. januara 2025. godine usvojio apelaciju i utvrdio povredu prava na imovinu iz člana II/3. k) Ustava BiH i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, te povredu prava na pravično suđenje iz člana II/3. e) Ustava BiH i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u odnosu na donošenje odluke u razumnom roku u postupku koji je okončan Rješenjem Kantonalnog suda u Sarajevu broj: 65 0 I 225474 21 Gži od 18. januara 2022. godine.

U obrazloženju odluke je, između ostalog, navedeno da je Kantonalni sud u Sarajevu ukazao na pravno shvatanje Vrhovnog suda Federacije BiH izraženo u Odluci broj: 22 0 I 031405 16 Spp od 5. decembra 2016. godine, prema kojem se mjenica koja nije protestirana, iako sadrži klauzulu „bez protesta“, ne smatra vjerodostojnom ispravom. Stoga je Kantonalni sud u Sarajevu zaključio da nisu postojale zakonske pretpostavke za nastavak izvršnog postupka jer apelant nije dostavio dokaz da je protestirao mjenicu.

Ustavni sud je u Odluci zaključio da je povrijeđeno apelantičino pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava BiH zbog toga što miješanje u imovinu nije bilo u skladu sa zakonom, zato što je od apelantice zahtijevano da protestira mjenicu koja ima klauzulu „bez protesta“, iako je članom 47. stav 1. Zakona o mjenici propisano da će se imalac mjenice osloboditi obaveze protestiranja mjenice ako mjenica sadrži takvu klauzulu.

Ustavni sud je zaključio i da postoji kršenje apelantičinog prava na pravično suđenje u razumnom roku iz člana II/3.e) Ustava BiH i člana 6. stav 1. Evropske konvencije jer je postojao period neaktivnosti od sedam i po godina od donošenja prvostepenog rješenja do poziva apelantici da dostavi protest mjenice, iako je od samog početka postupka bilo jasno da mjenica nije bila protestirana.

Prema odredbi člana V/5 Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće, a odredbama člana 75. Poslovnika o radu Ustavnog suda BiH propisano je da su odluke Suda konačne i obavezujuće i da ih je dužno poštovati svako fizičko i pravno lice, kao i da su svi organi, u okviru svojih nadležnosti utvrđenih ustavom i zakonom, dužni provoditi odluke suda.

Ustavni sud je odluku dostavio ovom sudu dana 14.02.2025. godine i u odluci je naveo da Vrhovni sud FBiH u svojoj daljnoj praksi o ovom pitanju treba da uzme u obzir stavove Ustavnog suda iz te odluke.

S obzirom na navedeno, Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH je primjenom odredbi člana 16. Poslovnika o radu Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda F BiH u vezi sa odredbom člana 61d. stav 1. Zakona o parničnom postupku odlučilo kao u dispozitivu ove odluke.

Predsjednik Građanskog odjeljenja
Radenko Blagojević, s.r.